

Womhaj Bóh!

Cyisko 30.
28. julija.

Lětnik 11.
1901.

Serbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju šo kóždy šobotu w Šsmolerjez knihiczišczejetni w Budyšcinje a šu tam dostač sa šhtwórtlětnu pšchedpłatu 40 np.

8. njedzela po šwjatej Trojizy.

Mat. 15, 1—14.

Wěrne křesćizijanstwo je wěz wutrobny. Š tym njeje prajene, šo křesćizijan šwój rošom nješmě trejebač, šo dale wobhonjowacž a hlubšche pošnacze křesćizijanstweje wěrnosće šebi dobyč. Wšchał našch Knjes šam naš k temu pohnuje, hdyž praji: „Wobhońcže šo w pišnje, šo bychu woni tebje a kotrehož šy pošlał, pošnali.“ A Pětr napomina naš: „Koseže w hnadže a pošnacžu našcheho Knjesa Ješom Šchryšta.“ Škal lubošne je, šo wot křesćizijanow na Beroje reka: „Woni wobhonichu šo wšchednje w pišnje.“ Ale šchtóž chyzł křesćizijansku wěrnosč jenož š rošomom wopšchijecž, tón š dwělowanja njeby won pšchischoł a jeho dušcha by tradała, hdy by tež bohate wjedjenje měl. Ně, wutroba dyrbi šapšchijata by:ž. Wšchitkim liwlim dyrbi šo pšchiwolač: Wšnicže móž ewangelija do wutrobny horje a wy budžeče šhonicž, šal móžne a žohnowanja polne je, šal wutrobny wobšboži.

Wěrnny křesćizijan dyrbi pšchede wišem pobožnu wutrobu mēcž, šotrejž wješele je, Bohu pšchisłusčecž a jemu šlužicž.

Šižo w Izraelu dyrbi Bóh pšches rt profety Ješajasha šforzicž: „Tón lud šo še mni pšchibližuje še šwojim rtom a čzešči mje še šwojimaj hubomaj, ale jich wutroba je daloko wote mnje.“ Drje ša čzaš Ješajasha njeje pšbrachowalo na woporach a modlitwach, ale tón, kiž na wutrobu hlada, a kiž čže wutrobu mēcž, njeje š tym

hiščeže špokojom, ale šforzi: wutroba je daloko wote mnje, njeje pódla, hdyž woprucječe, hdyž šo modlicže. Tu šamnu šforžbu wupraji našch Knjes w našchim wotdželenju pšchecziwo Šariješkim. Woni še wšchaj šwěrnosčežu na to dierzachu, šo Bože šlužby, wopory a ročzne čzašy žyle po šakonju šo wotměwachu a teho dla beču šami hiščeže pšchitajnje dali, pšches šotrež chyzchu došpolne dopjelujenje šakonja dozpečž. Ale hačž runjež šal wjele čzinjachu, dha to tola jenož š hłowu, še rtom a š rukomaj čzinjachu, jich wutroba pak njebeše pódla.

To je ša naš k napominanju pišane. Šrašna wěz je, hdyž jena wošada pišnje šwoje Bože šlužby wopytuje, a našche šerbite wošady maja hiščeže tuti šhwalbu. Ale šlyšch: twoja wutroba dyrbi pódla byčž, hdyž pod šynkami jwonow do Božeho doma šastupišch, hdyž še šhromadženej wošadu šhěrlišche špěwawšch a š šhwalbu a š džatom, š proščenjom a dobroproščenjom pšched Boži trón štupišch. Twoja wutroba dyrbi pódla byčž, hdyž šo na přědowanju tebi Bože šłowo wuloži a na tebje šo nałoži. A š wutrobu pódla byčž, to reka: wutroba dyrbi pola Boha byčž. Jeho dyrbišch pšched woczomaj mēcž, š nim rēcžecž, na njeho pošłuchacž, jenož jeho mēcž chyzčž. Wješele dyrbi tebi byčž, Bohu šlužicž, šo prajišch: Škal lubošne šu twoje wobydlenja, Knježe Zebaoth!“ „To je moje wješele, šo šo k Bohu modlu a šwoju nadžiju šaju na teho Knjesa!“ Hdyž našch tajku pobožnu wutrobu a šo šal Bohu podašch, šo prošdnny š Božeje šlužby domoj njewróčjišch, ale trošcht a móž, měr a hnadu šobu šjerješch.

To je wërne kchesczjanstwo, dokelz i Boha swoje ziwjenje czerpa. Ale niz jenoz pobożnu, ale tež poslušchnu wutrobu hebi Bóh žada.

Farijeży widzachu winu njesboža swojeho luda na njeposlušchnosći pscheczimo Božim kasnjam. S tym mjadu dospolnje prawje a tež i tym mjadu prawje, so jejničzi frédł k wobsoženju swojeho luda a poslušchnosći pscheczimo Božim kasnjam widzachu, pschetož Bóh sam praji: „Tym, kiž moje kasnje dżerža, činju ja dobrotu hač do tawšnt stawow.“ Ale město teho, so bychu so w dżeczajej poslušchnosći na Bože kasnje dżerželi, pschistajachu wschelle cżłowste wuczby k tutym kasnjam. A šhto bęšče sežehwł teho? Tutych cżłowstich wuczbow dla pschestupichu Bože kasnje, wuczachu n. psch., so je lepje, Bohu wopor pschinesč, hač nana a maczer podpjeracz. A teho dla je jara ważne, so nasch Knjes runje na šhtwórtaj kasnji Fariješkim dopokasuje, kał Bože kasnje swojich wuczbow dla pschestupja. Tuta kasnja nam jednore naturiske pschislušchnosče wschędneho domjazeho ziwjenja prjódobżerzi. To dopjelnicz, je Boža wola. S tym so poslušchna wutroba wopokasuje. To klušča k wërnemu kchesczjanstwu.

Wy hošpodarjo, kał njedželste a swjate dny w Božim domje swoju Božu klužbu swjeciče, tał macze tež domach wschędnje Bohu klužič. A hdyž domach wasche pschislušchnosče dopjelnicze a waschemu domej derje prjódšteteiče, dha i poslušchnej wutrobu Božu wolu dopjelnicze, a to je tež Boža klužba. Wy hošposy, hdyž seže po Bozej woli pomozniży waschim mužam, hdyž jako pobożne maczerje wasche dżeci k temu knjelej pokasuječe, hdyž i pilnej rufu we waschim domje škuttuječe, dha je to tež Boža klužba, dokelz i tym Božu kasnju dopjelnicze.

Wy synojo a džowli, hdyž wschędnje pilnje dżelace a i dowërnej myšlu psches waschu pomoz waschimaj staršimaj tu próžu jarunacz pytače, kotruž su i wami męli, dha je dopjeljenje tuteje dżeczajeje poslušchnosče tež Boža klužba. Šhtóž mjes wami stareho ichędziwego nana abo thoru będnu macz domach ma, tón njewobhlada jaju jako wobęžnosč, ale praj hebi: Bóh je jaju mi dał a wostajil, so bych jemu na nimaj klužil. W tajkej poslušchnosći pscheczimo Bozej kasnji, w tajkim šwërnym dopjeljenju naschich pschislušchnosčow we wschędnym a domjazym ziwjenju so wërne kchesczjanstwo wopokasuje. Wërnym kchesczjanam je radoič, Božu wolu cżinicz, a kał nasch Knjes praji: „Moja jedž je ta, so bych cżinil tu wolu teho, kiž mje pólal je,“ tał woni praja: „Tvoju wolu, mój Božo, činju ja rad.“

Samjeń.

Pucjowanie po Božim piżmje

abo

kałje myšle nadenđeč, Bože kłowo cžitajo.

Podawa šwërný cžitac „Pomhaj Bóh-a“.

1. knihi Móšajowc, 24. staw.

(Potraczowanie.)

A Laban a Bethuel dżeschtaj potraczowajzy: Hłaj, tu je Rebecka psched tobu, wšni ju a dži, a njech je tvojeho knjeja synowa žona, kał je Knjes cżył a rěčal.

A šta so, hdyž Abrahamowy wotročł te kłowa wušłšcha, pothili so hač i semi psched Knjesom, so by jeho kłwalil sa dalsche dobre potraczowanie po přënim dobrým spoczatkú.

Wotročłowa pobożnosč šwëdęzi nam sa to, so je Abraham wopravdže, kał bęšče Bóh jeho sa to powołał, swojemu domu

kałal, so bychu po Božich pucjach kłobžili a cżinili, šhtož je prawe a šdobne.

A Abrahamowy wotročł wuczeže potom kšëbornu a kłotu pychu a šchary, kał bę waschnje, so nawoženja swojej njewječe dani, a da je w Šaakowym mjenje Rebecky. Ale jeje bratej, kotruž bę žyle rostęčowanje wodžil, da wón drohe węzy, plodny a drube pokłady i Kananejškeho kraja.

Dšiče dženš je waschnje w Persiskej, so nawoženja pschi kšubjenju drohotny schlewjer i cżiwjenje židy dari. Wschë tute mjenowane drohotne węzy mōžesche hebi stary wótz Abraham lohto nakupowacz. Wot njeho njebe jara daloko do Šoniziskeje, hđžež so ludžo hižo šastarfu i wškowawštwom nahadžowachu: pōdla teho cžahachu tež karawany pschelupzow psches Kananejški kraj do Egiptowškeje.

Tał swoju naležnosč wškonjawišči jedžesche a piješche wón i mužemi, kotriž i nim bęchu, a wosta tam psches nōž. Rano pak štanjawišči dżesche wón na pucž hotowy: Puczeče mje, so bych k mojemu knjelej cžahnył, so bych po mōžnosći bōriš šašo k njemu pschilchot.

Ale jeje brate a macz dżeschtaj: Njech wschaf holza pola naš wostanje džen abo dżehacz, so by cžah jeje njewjesčijnšwa i najmjenišcha po nęčim dospolny był; potom poczejnjesch.

Wón pak k nim dżesche: Kšefalomdžeče mje, pschetož Knjes je šbožo dał k mojemu puczej a je moju naležnosč tał kšęte k dobremu kōnjej dowjedł; teho dla njeknēm ju šafomdžic i tym, so tu dlęje wostanu. Puczeče mje, so pocžahnu k swojemu knjelej a jeho i wjekelej powječju, kotruž njębu, cżim prjedy a cżim bóle šwjekebu.

Kašta kłota šwëra wot spoczatka hač do kōnza! Wón so jedže njedóttnje, doniž njese swoju poručnosč wškonjal: a hdyž je ju wškonjal, njemōže jeho ničtō šafomdžic, wón dyrbi so k swojemu knjelej wróćic, so by jemu hnadu powjędzil, kotruž je jemu Bóh k jeho pucžowanju šwōčzil. Kašta njehębicziwoč, kałje šazpicže swojeje wošobny, kałje woporniwę podaczę do swojeje klužby a sa swojeho knjeja!

Haj, wón by wjekele dny męč mohł tu w Bethuelowej šwōbje; ale wón wč, kał žedžiwje jeho knjes cžala na wulhad runje tuteho pucžowanja. Teho dla dže po mōžnosći kšęs jeho štyšniwu štarosč pschewobročicž do dšaknjeje wjekeleče.

Duž džachu woni: Sawočajmy holzu a woprashajmy so ju, šhto wona do teho praji.

A woni sawołachu Rebecku a džachu k nej: Čžešch i tym mužom cžahnyč abo dyrbinu tebe posdžišcho sa nim pōkacz? Kōšhūdžiwšči so na męseže, šhto ma cżinicz, wotmolwi wona: Haj, čžu hiščeče dženša i nim cžahnyč.

Wo tym i žyla njese rěč, hač by hebi wona Šaafa wšala. Do teho je wona hižo wčjera i tym šwolita, so je wotročłowe nawoženšte dary pschijala. Tu jedna so jenož wo tym, hač by hnydom šobu cžahnyta abo halle posdžišcho.

Tež posdžišcho połaže so, so bę wona štajnje hnydom rostšudžena, so męjesche krtu wolu pschi wschēm škuttowanju. Tał dospolnja wona krałuje Šaafowe waschnje.

Tał pschecžichu woni Rebecku, swoju kotru, a jeje dōšku Deboru, i Abrahamowym wotročłom a i jeho mužemi.

Tež njenuje so Rebecka kotra po tym, kotruž bę přëni muž pschi wotročłowym brajčęženju: po Labanu.

Šebrejške maczerje cžeschachu i wjetšcha swoje dżeci šame; hđžež pak bę hdy w šwōbje dōšta trebna, tam wosta wona swoje žive dny w domje a męjesche i wjetšcha cžęšne štejščežo. Tajke dōški pschewodža hiščeče dženša w narašchich krajach wošębe wošębne žōšite a jim dostawa so wošębita cžęčž.

A požohnowachu Rebecku a džachu k nej: Ty šy nascha šotra, a teho dla wješelimy so, hdyž so cži derje pōidže; rostosč so psches tvojich potomnikow do wjele tyžaz krōč tyžaz, a tvoje šynjo wobšyđi wrota swojich njepšchęčelow.

Psches Bože wjedženje šednoczi ho jich požohnowaze pschecze je žohnowanjom, Abrahamowemu šynjenju kšubjenym. Toke žohnowanie je po hebrejškich kłowach kōtki pschętkšęčluchš; pschetož wschudžom tam, hđžež bu wutroba psches wyschše, nad wschędnočžu so poibęhowaze šaczęče šahorzjena, tam wulkwachu so tajke cžęča je šastaršeho cžaha šem w šketowazych wubtranych kłowach, w špinaných šobach i našyntami.

S tajkim požohnowanjom wšhotowana štanu Rebecka je swojimi holzami, kotrež jej pōdla dōški šobu daču, a wona šynj

Prjedy hacz woni wolaja, chzu ja wotmolwicz.

W lécze 1828 bésche hebi njebohi kral Bjedrich Wplem III. pruski wobu stamał. Duž léczeje w nozu we kožu a njemóžesche s botojczemi spacž a myšlesche hebi: „Schtó je mi w žiwjenju najnjepšcheczelnišcho napscheczíwo stupil a nje najšórie framil. Temu chzu ja wodacž a jemu wješele sežinicž.“ Duž jemu do myšlow pschindže, so drje je to wyschl Wafenbach, kotryž bésche dla hanjaznych pišmow kralej pižaných, k twjerdzisnje na cžah žiwjenja šahudženy. Wón s dobom wufajnju wuda, so by ho Wafenbach pušchecil. Tón pał bésche hižo 10 lět dołho na twjerdzisnje Glas w Schlesynskej jaty heždal a bésche w tym cžahu wchitko ipytał, so by sažo žwobodnojež dostał. Ale wšchitko bésche podarmo byko. Duž wyschl jedyn džeń w natwarjaznych knihach historiju džiwnych wufstychenja modlitwy cžitajše. To jemu na wutrobu padže, so hiščeje ho ženje k temu knjezej tyč knjesow wo swoje wufwobodženje njebésche wolaj. Wón hnydom na swoje kolena padže a modlesche ho nutnje k Bohu, swojemu wumóžniškej. A — na druhi džeń došta rostasowat twjerdzisny kralowu wufajnju, wyschla pušcheciz. — Žow ho sažo to słowo wérne wopofajnje: „Prjedy hacz woni wolaja, chzu ja wotmolwicz.“ — Pšchetož Warlin wot Glaza něhdže 30 mil šdalene leži a kralowa wufajnja bésche potajkim wudata, prjedy hacz ho wón modlesche.

v Žitne stwjelzo.

Na wěži we Wulkič Lěpnizach je swón, kotryž je ho na džiwno wačnuje dostał. Dołho bésche žytkwi druhi swón pobrachowal a šredki wošady njedopahachu, tajki swón dželacž dacž. Duž widžesche fantor Bohuwěr Hagn, jako kemiczi džesche, na ketchowowej muri rjauje selene žitne stwjelzo je šchěsč kšofami, kotrehož hynještne šornješcho bu tam najšterje wot placža donješene. Šhětje hódnuemu wužerjej myšl pschindže, tele kšofy móšče šredki ja žadany swón dacž. Žako bē šchěsč kšofow šerawjených, wón te šorna šwedomliwoje hromadžesche a je hiščeje w tym šamym lécze do swojeje šahrody wošy. To wospijetowasche na nowe lěto a jako bēchu žně pšchegara bohate, doby někotrych burow k dalšchemu wodželenju role. Tak miny ho 8 lět, hacž wunoschl pošlednič žnyow telko pschinjše, so móžesche ho s małym pschinoschkom wot wošady dawno žadany swón 15. oktobra 1729 pošwječiz. Šak je swón nastal, je do swona salate, a tež žitne stwjelzo je šchěsč kšofami njepobrachuje.

Wotpofasanje wufmewža.

Pšerjajet Wieland mějesche něhdy s kšezorom Napoleonom I. rošwězowanje wo wérnoiczi šchesežijanskeje wery. Wieland pscheczíwo kšezorej wérnoicž wěšchčenjow šakitowasche. Žako pał ho tamny jemu wufmija, ho Wieland pschezo bóle šahori a powoľasche ho šlónčnje na wěšchčenja Šhryštuka a jeho japoschtołow. A wón wšchitko je šamymi šlowami japoschtołow wuloži a pofasa, šak wěšče je Šhryštuk šam swoju šmjercž, haj, šaktu šmjercž mějesche, do předka prajil. Napoleon ho šmješesche a cžishe praji: „Ža njewěrju, so je hdy žadny Šhryštuk žywy byl.“ Na to Wieland wěšče a rošhubnje wotmolwi: „Duž ja njewěrju a s najmješcha ša lěto wjazy niž, so je hdy žadny Napoleon žywy byl.“ — Duž dněšesche kšezor wérnoicž pschipošnacž wóšje šawoľajo: „Derje, derje.“

Šhryštuk ja naš.

Pobožny předał Boos, kotryž tak rjenje wo „prawychčzinjenju s wery“ předowasche, bésche prjedy štruchly, šrudny. Sedyn džej wón šhoru wopyta a jako widžesche, so bésche to pobožna a pouižna dušcha, rjekny wón k njej: „Wy džē móžesche prawje cžishe a šbóžnje wumrjecž?“ Wona ho woprašča: „Š wotkal to?“ Boos wotmolwi: „Dokelž seže pobožnje žywa byla.“ Dha jemu šhora wotmolwi: „Wy seže mi prawy měšchit a rjany trošchtał! Šdže dněšajata ja pschincž? Šak móšla ja pšched Wožim šudom wobšacž, hđžež mamy wotmolwjenje dawacž wo kóždym njewužitnym šlowje? Tu, na Šesuja, mojeho wumóžniča móžu ja štróšchnje wumrjecž.“ Tele šlowa jemu do wutroby dněchju. Wot něka wón předowasche: „Šhryštuka ja naš.“

Něki žiwjenja,

i někotrych wošebnych šchpručow šwjateho pišma wuwjedžene.

Rom. 5, 1.

Dokelž šmy prawy cžinjeni pšches wěru, dha mamy pokoj i Bohom pšches našcheho knjeja Šesom Šhrysta.

Šdy dha šy prawy cžinjeny? Šchtó dha měniš s tutym praščenjom? Wěniš, hdyž šmy ja w Wožim šudže ša praweho pošnaty, dha wohladaj jenož přerju šchucžku šchtwórteho stawa, tam namakajš, so, jako je Šesuj našesche prawdošče dla šudženy, šawěšče tež ja prawychčzinjenju šmy. To rěka: doščežinjenje a šjednanje w Šesujowej šrwi a šmjerczi je pola mojeho Wótža tež ša mnje tehdom hižo byko. Prašchesch pał ho: hdy šmy to šhonil, so šmy pšched Bohom prawy, so šmy wodacž hřechow dostal? wotmolwu cži: Šchdy, hdyž šy wěril. Pšchetož doščežinjenje a šjednanje je ja wšchitkych šotowe, jenož so někotry cžlowjel to wěri, někotry pał niž, někotry k tajkej wěrije šaže pschindže, někotry pał pošdžischo. Na šjednanju to njeleži, ale na wěrije. To tudy šjawnje šteji: Ššmy prawy cžinjeni pšches wěru. Něk njech ho tež prašcham: wěriš dha, so šy prawy cžinjeny? Šda ho cži cžezlo byč, tak i dobom na to wotmolwicz? dha praicham ho dale: Šidžisč twoje hřechi s wutrobu? žadajš hebi jenož w Šhryštuku hnadu a wodacž? mašch pokoj i Bohom pšches našcheho knjeja Šesom Šhryta (1. Jan 3, 19), to je: nješima ho twojeje wutroby wjazy a nješnježi we njej šatamanje (Rom. 8, 1.) a wobškoržowanje? nješladajš wjazy na Wótža w nješchach šak na šubniča, šiz móže tebe twojich hřechow dla do hele šahorečiz, ale hladašch na njeho jako na šjednaneho Wótža, šiz na tebe jako na pošluchne džezčo s dobrým špodobanjom w Šesuju Šhryštuku šlaba. Ššy pał tež ty i nim špofojom? A hdyž mějesche jeho ty heral a šurwego, wěrišch nětko, so wón s tobu derje měni? Še tebi jeho pschilajnja a wola šócht a wješele? šak šócht džesča, šiz šwojijmaj šarichimaj, šotrejuž šubuje, wšchitko cžini, šchtož jimaj jenož na woczomaj widži. Duž šedžubj, luba dušcha! Njemóžesch šwojemu Wótzej niččo wjetšche k woli sežinicž, hacž hdyž jeho Ššyna to pšched nim placžiz dašch, k cžemuž je wón jeho tebi dal a icžinil, hdyž ho štajnje ja nim šhowasch a ženje šjes njeho k Wótzej njepšchindžesch, pšchetož Šesuj je twój měr a pokoj. A tónle měr placži jenož we nim. Wješ njeho móžesch cžinicž, šchtož džesch a šak rjenje šak džesch, to wšchitko pał niččo njeplacži. Ale njewěrš-li ty nišče, šak šubosnje Wótž na Ššyna šlaba, a to šame mašch ty tež šobu wužiwacž, dha špytaj a dži k njemu!

Něšto k rošpominanju.

Ty nješmješch wolij do wohnja šinycz.

Wošebny muž Woetius widžesche juntrócž, so jedyn, prjedy hacž bésche dojedł a modlitwu wufšewal, štany a džyšche wotěčž. A temu praji wón: „Wój, luby, njecžin tola šak ššcheradnič Šubasch, tón tež wot wječerje štany, hdyž mějesche šuf w šubje a wotěndže, so by Šesuja pšchedal a pšcheradžil.“

Šdyž ty pšchestanješch ho štaracž, ho Šesuj šapocznje štaracž.

Šjednanje.

Bisop Jan Alexandriki w šchěšwym lěštotetku pytasche s wulšim přozowanjom měr w swojeje wošadže šdžeržecž a wšchitke šwady wurunacž. Wošebny we wošadže pał njehajšche niččo wo wujednanju wjedžecž. Duž jeho bisop do žytkwje dowjedže a s nim wóšje „Wótče-našch“ špewasche. Šako bēščaj šlowa: „Wodaj nam našche winy“ špewakoj, wón na dobo mjelčesche a da tamnenu te šlowa „jako my wodawamy našchim winičam“ šamemu dale špewacž. „Wopomni tola,“ praji na to bisop k njemu, „šchto šy ty w tym wofomitušjenju žalosneho prajil! Tón knjes džē praji: „Nješbudžesche-li wy šudžom jich hřechi wodacž, dha tež wam nješbudže wajš Wótčež wajšche hřechi wodacž.“ — Tele šlowa wutrobu teho muža trjedchju. Še šylšami k wohomaj bisopa padže a s wutrobu ho se šwojimi njepšchecžlemi šjedna.

Wnosy cžlowjelajo šy šakž hřechizny, šotřiz ho šlych škutkow njekajja, ale jenož jich sežchwtow ho šoja a pytaja jim wučeknyčž.